

CIJENA lista: U pretplati za šest mjeseci K 36—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3—00, u maloprodaji 12 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u pravilu lista trg. Gustoza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Gustoza 1. Uredništvo: Škanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju.

Godina IV.

U Puli, srijeda 16. siječnja 1918.

Broj 306

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Beč, 15. (D. u.) Službeno se javlja:

Između Brente i Monte Pertica predje Talijan iza jaké artiljerijske priprave, koja se djelomično uspe do bubnjarske vatre, na navalu pješadije. Iza žestokog boja zbliza podje neprijatelju za rukom da na pojedinim mjestima prodre u naše jarke. Protunavalom bje međutim iz njih izbačen. Na cijelom je navalnom prostoru prva linija potpuno u našem posjedu. Neprijatelj pretrpje teških gubitaka. Na donjem Plave bje strijelovito zaustavljen neprijateljski sniak kod Brossantina.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMAČKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Berlin, 15. siječnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Nema osobitih događaja. Na raznim mjestima fronte topnički bojevi.

Istočno bojište

Ništa nova.

Talijansko bojište.

Sa teškim su se gubicima za neprijatelja izjalovile jake navale, koje je poduzeo Talijanac protiv austro-ugarskim položajima na Monte Asolone i Monte Pertica. Paljbena djelatnost, koja je trajala u odsjecima navala, proširila se je privremeno na zapad preko Brente i na istok sve do Plave. U svezi sa talijanskim suncima bila je topnička djelatnost također u donjoj Plave na ušću te rijeke višestruko pojačana.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

Mirovna pregovaranja.

U jučerašnjem smo broju priopćili tok sjednice od 12. o. mj. Kako smo već pred par dana bili naglasili, da će komesar Trocki govoriti, i to govori tako, da se taj njegov govor, nikako ne će moći dovesti u sklad s nastojanjima njemačkog vrhovnog vodstva, Trocki je zbilja govorio, i to upravo u tom tonu, koji je izazvao najveće negodovanje njemačkog generala. S pravom je ovaj naglasio, da boljševička vlada zahtijeva takovu slobodu u područjima, po Njemačkoj zaposjednutim, kakovu sama u Rusiji ni izdaleka ne uvadja. Istaknuo je, kako boljševička vlada silom ugušuje svako slobodno mišljenje, t. j. svako mišljenje, koje bi se ma i u stnici razilazilo od programa boljševičke vlade. Spor se dakle poostrio. Kad bi tu ugovarale dvije jednako moćne vlasti, mogli bi se zahijevati jedne i druge stranke u jednoj točki sastati, ali u ovom slučaju, dok s jedne strane pregovara pobjedonosna Njemačka i njezini generali puni ponosa na svoja junačka djela, a s druge strane bezmoćna Rusija, koja se nalazi u svom posve mašnjem rasulu, čije su se vojske porazbježale i u čijoj unutarnjosti bjesni građanski rat, a najbolji su njezini muševi pozatvarani ili kojekuda rastrešeni, nije to nikako moguće. Kako će demokratski komesar Trocki sada da prisili njemačko vrhovno vojno vodstvo, da ono prihvati njegove demokratske teorije, kad mu je njemački general u par riječi spočitnuo, a i dokazao neiskrenost i neozbiljnost boljševičkih zahtjeva? Pregovori bi se dakle morali prekinuti, ili pak mora da jedna od pregovarajućih stranaka — a to slabija — popusti. Željezna ruka Lenina, sva njegova bezobzirnost, sve prijeteće geste Trockoga, sve teorije i sva demokratska načela postaju bezmoćna pred silom, koja ne ustupa ni pred kojom retoričkom gestom, i koja se može da mjeri samo sa jednako jakim protivnikom. Hoće li Leninu i Trockome uspjeti, da za svoje zahtjeve i oživotvorenje svojih glavnih načela, povedu ruske mase u boj, veoma je dvojbeno. Rusija teži za mirom. Teži za pravednim i demokratskim mirom, koji će zadovoljiti sve narode i sve pojedince, i pružiti izmucenom svijetu nakon tolikih napora toliko žudjeni trenutak počinka. Da li će se ruski narod zadovoljiti mrvicama, koje se bacaju iscrpljenom i gladnom putniku — veliko je pitanje.

Beč, 14. (D. u.) U svom je govoru general Hoffmann nastavio: „Ja hoću, da to svoje mišljenje dvjema primjerima učvrstim. U noći od 30. na 31. prosinca 1917 bje prvi bijeloruski kongres

u Minsku, koji je htio da provede pravo samoodređivanja bijeloruskog naroda, bajonetama i strojnim puškama rastjeran od maksimalista. Kad je Ukrajina htjela da provede ukrajinsko pravo samoodređenja, izdala je ruska vlada ultimatum, i pokušala da oružanom silom narine svoju volju. U koliko je meni iz predložene bežičnih vijesti poznato, građanski je rat još u toku. Tako se od maksimalista u praksi upotrebljava pravo samoodređenja naroda. Njemačko vrhovno vodstvo mora da odbije umiješavanje u uređenje prilika u zaposjednutim područjima. Za nas su izrazili narodi zaposjednutih područja svoju želju za otcjepljenjem od Rusije sasvim jasno i nedvojbeno. Dne 21. rujna 1917. umolila je kuronaka zemaljska skupština zaštitu sa strane njemačke države. Dne 11. prosinca 1917 proglasilo je litvinsko krunsko vijeće želju za otcjepljenjem od svih državnih veza, koje su do tada opstojale s ostalim narodima. Dne 27. prosinca 1917. izrazila je skupština gradskih zastupnika u Rigi sličnu molbu na njemačku državu. Tom se predlogu priključila rigijska trgovačka komora, veliki celoviti zastupnik pučanstva zemlje i 70 rigijskih društava. Napokon se od dosadašnjih odošaja otcjepili prosinca 1917. također zastupnici vitezova zemaljskih, građanskih i crkvenih općina na Oeselu, Dagb i Moom. Također radi upravno-tehničkih razloga mora da njemačko vrhovno vojno vodstvo odbije ispunjenje Kuronake, Litve, Rige i otoka u rigijskom zatonu. Sva ova područja nemaju nikakovih upravnih oblasti, ni organa pravosudja, ni zaštite prava, ni željeznica, ni brzojava, ni pošte. Državni tajnik dr. pl. Kühnmann izjavlja, e nije moguće, da bi se prema ovdje pročitanoj pismenoj izjavi ruske delegacije zauzelo bilo kakvo stanovište. Njegovo je osobno mišljenje, da način postupanja, predložen od ruske delegacije, da se name izmjenično podastru formulirajući spisi, niti ne potpomaže uspješivanja pregovaranja, naročito ne onda, kada bi spisi imali da odgovoraju takvima, kakvi su danas bili predloženi, ponajprije ne bi došlo ništa k tome, da izgled pregovaranja prikaže u lijepom svjetlu. Bilo bi podesno, da se nastavi na način, kako se je jučer započelo, kako bi se nakon svršetka usmene preradnje moglo usmenu preradnju pismeno ustanoviti. Pošto se ali ruska delegacija postavlja na drugo stanovište, predlaže, da se u svrhu obradnje predloga sa strane saveznika, sjednica prekine. Na to je Trocki izjavio, da Rusi nikako ne namjeravaju, da oteččaju tehniku pregovora. Ako se protustranka postavlja na stanovište, da još nije došao pravi čas za pismeno formuliranje, to će se o današnjem ruskom predlogu raspravljati te će si ruska delegacija pridržati pravo, da se tijekom daljnjih rasprava povratu k svojoj izjavi, bez namjere, da protustranci narine slično raspravljanje o toj stvari. Drž. je tajnik dr. pl. Kühnmann izjavio, da tog predloga ne može prihvatiti. To, što na jednoj strani postaje pismeno formulovani i izradjeni predlozi, protiv kojima se sa druge strane ne bi moglo postaviti odgovarajuće protuformulovanje, bilo bi kraj javnih pregovaranja posve nepoželjno. Stoga je mužno da saveznici, ako oni hoće, da prema novom položaju zauzmu bilo kakvo stanovište, ponevno vijećaju. Nato je sjednica bila prekinuta.

Iz Rusije.

Stockholm, 13. Petr. brz. ured javlja ovdjašnjem novinstvu: Rad njemačko-ruske komisije za izmjenu ratnih i civilnih zarobljenika te za odštetu za posljedice rata napreduje polagano. Ruska delegacija zahtjeva, da se na ratne zarobljenike u Njemačkoj smiju preko ruske fronte šijati sve novine, koje zarobljenicima dostavlja ruska vlada. Delegacija zahtjeva nadalje, da se još dozvoli pošiljanje svih publikacija na zastupnike socijalističkih stranaka središnjih vlasti. Delegacija zahtjeva još pravo na neposrednu brzojavnu svezu sa zastupnicima socijalističkih stranaka u središnjim vlastima. Njemačka delegacija izjavlja, e nema nikakove punomoći, da raspravlja o takvim pitanjima. Ruska delegacija zahtjeva također, neka se sastavi posebna komisija, koja bi imala da istraži, što se je dogodilo sa stotinama hiljada poljskih radnika, koji su od njemačkih oblasti bili odvedeni iz poljskog i litvanskog područja. Njemačka je delegacija izjavila, da još nema punomoći, da o tome pregovara. Radi ovih nesuglasica zahtjevali su ruski delegati od vijeća pučkih povjerenika novih uputa.

Stockholm, 14. (D. u.) „Politiken“ javlja iz Petrograda: U Smolnijevem se zavodu glasa, da će vlada predložiti konstituantu, što se sastaje 18. siječnja, ultimatum, prema kojem se Rusija proglašuje socijalističkom republikom te se plijen i zemljišta i imovina. Kad ne bi konstituenta toga prihvatila, bila bi raspuštena.

* Audijence kod njemačkog cara. Wolffov ured javlja iz Berlina, da je dne 13. t. mj. prije pod. primio car drž. Kancelara dr. Hertlinga i generalmāršala pl. Hindenburga. Car je nadalje slušao izvještaj gen. stožera podanog od Hindenburga i izvještaj drž. podtajnika von dem Busche.

* Ugarski Rumunji zahtijevaju samoodređenje naroda. U Budimpešti se je pred par dana vršila skupština ugarske rumunjske narodne stranke. Skupštinar su prosvjedovali protiv školskoj naredbi grofa Apponya te su zaključili započeti javnu agitaciju u novinama i u parlamentu za samoodređenje naroda.

* Ugarska armada. „Budapesti Hirlep“ piše, da je dr. Wekerle u ministarskom vijeću od 11. t. mj. saopćio, da je kralj odrekao sankciju onoj točki programa, koja se tiče zahtjeva po ugarskoj armadi. Dr. Wekerle će napustiti nacrt, koji ide za sastavom jedinstvene stranke. Ručuna se, da će sadašnja vlada odstupiti.

* Pitanje Dobrudže. Listu „N. Zürcher Zeitung“ javljaju iz Sofije, e se čini, da je među njemačkom i bugarskom vladom došlo u pitanju Dobrudže do neke stanovite nesuglasice. Nijemci, koji dobro znadu, da neće Rumunjska bez Dobrudže nikada pristati na mir, htjeli bi na Bugare uplivati u smislu, da napuste zahtjev po prikljopljenju rumunjskog područja, dok Bugari, koji su se svojom nacionalističkom propagandom već previše obvezali prema vlastitom pučanstvu, neće da o tome ništa čuju. Čini se, da je stvar poprimala upravo ozbiljne oblike, jer su se u Sofiji vršile već skupštine vodećih bugarskih političara, da se energički izjave protiv svakom pokušaju, da se Dobrudža vrati Rumunjskoj.

* Iz Amerike. Reuter javlja iz Washingtona: Na temelju rezultata ratne konferencije alijiraca u Parizu, odlučio je američki ured za paroplovidbu, da u Londonu, Parizu i u Rimu osnuje zastupstva te da skoro u svim važnim atlantskim lukama osnuje filijalke. Time se namjerava ne samo učiniti uspješnim nadzor nad američkom trgovačkom plovidbom, već i zasigurati posve mašnje sudjelovanje alijiraca pogledom na plovidbu. — „Daily Telegraph“ doznaje iz New-Yorka, da će se hvala novim ugovorima medju vladama Francuske, Engleske i Udruženih Država moći u buduće prevesti preko mora još jedanput toliko četa, koliko se je u početku predviđalo.

* Opsadno stanje u Španjolskoj. „New-York Herald“ javlja iz Madrida, da je ministarsko vijeće, što se je obdržavalo u srijedu opunomoćilo ministra-predsjednika, da proglasi u Španjolskoj opsadno stanje.

* Nemiri u Americi. Havas brzojavlja iz Bogote, da su u Cartagni, Baranquilli i u Santa Marta buknule velike bune. U departementu na atlantskoj obali proglašeno je opsadno stanje.

* Uapšenje Cailleauxa. Posebni se je komesar utvrdjenog mjesta, Priolet, otputio u ponedjeljak dne 14. o. mj., u 9 sati prije podne, u stan Cailleauxa, u kući broj 22, u Rue Alphonse de Nieulle i njega uapsio. Cailleaux bje poveden u Prioletov ured. Na to ga odvedoše u zatvor, kamo pripje u 11 sati. Priolet se na to povratio u justičnu palaču da podade izvještaj Bucharodonu. Vijest je o uapšenju Cailleauxa počimila dubok utisak. A da ne navode točnih razloga napšenju, govore listovi o pretrazi neke željezne blagajne, koju imade Cailleaux u nekoj podružnici talijanske eskomptne banke u Firenci. Prema nekom listu bilo je nadjeno u toj blagajni vrijednosnih papira, a u znatnoj množini i dokumenata, koji su nedvojbenog interesa. Vojničko-sudbena oblast imade opterećujućih dokumenata, tako, da nije uopće više bilo moguće, da se pusti Cailleauxa na slobodu. — „Giornale d' Italia“ javlja, da je Cailleaux bio uapšen i radi toga, jer je u Rimu bio nadjen spis o Cailleauxovom govoru, u kojemu je zastupao program, za kojega se je smatralo, da je naperen protiv sigurnosti francuske države za vrijeme rata i da potiče na bunu protiv francuskoj državnoj vlasti.

Političke vijesti.

Ministar Kucharzewski o Poljskoj.

Nasuprot zastupniku poljske novinarske agenture izjavio se je ministar-predsjednik Kucharzewski o utiscima i rezultatima putovanja poljačkog regentskog vijeća u Beč. Kucharzewski je iztaknuo, da su konferencije sa mjerodavnim faktorima unijele svjetla u čitav niz pitanja. Poljska je vlada predložila u Berlinu i Beču nacrt o organizaciji vojske, čije joj je blagohotno ispitivanje stavljeno u izgled. Sto se tiče pitanja zastupstva Poljske u zemljama središnjih vlasti i u neutralnim državama, nada se ministar-predsjednik, da će se naći riješenje djelomično u smislu poljačkih postulata, ma postojale još neke formalne poteškoće. Učestvovanju Poljaka kod mirovnih pregovaranja u Brest-Litovskom i to ne samo u ulozi savjetnika ili stručnjaka, već u analognom položaju kao Ukrajinci protiv se nekoji obziri međunarodnog prava. Po shvaćanju ministra-predsjednika Kucharzewskoga ove zaprijeko postoje samo djelomično, pošto je uslijed ratnih događaja postala nužna revizija međunarodnog prava. Poljački bi narod smatrao sudjelovanje Poljaka u Brest-Litovskom kao dokaz sklonosti središnjih vlasti i kao praktičnu upotrebu teoretski već priznatih suverenih atributa poljačke države. O konačnom riješenju poljačkog pitanja rekao je ministar-predsjednik, da su Czernin i Hertling obećali, e će poljački narod sam odlučiti svojom sudbinom. Poljski narod ima mnogo simpatija za hapsburšku državu i dinastiju, te će naći svakako prikladan oblik za ove zajedničke simpatije i interese. Sjedinjenje Poljske sa Galicijom davna je želja čitavog poljačkog naroda.

Amerika o cenzuri u Njemačkoj.

Pod naslovom „Njemački cenzurni propisi“ donosi „Neue Zürcher Zeitung“ po Reuterovom uredu iz Washingtona ovo zanimivo saopćenje: U nekoj je naredbi vlade na njemačku štampu bilo priopćeno, da se na jesen 1917. očekuje u Francuskoj pet američkih divizija, i tome je bilo pridodano: Silno se umoljava, e bi se ta vijest ne donijela bez komentara, i e bi se njezin zamahaj ne pretjeravao. Naredb. upućuje na to, kako nije moguće, da se pet divizija preveze preko mora i do jeseni iz temelja pripravi; te se tačke imaju osobito da naglase. Neki memorandum opominje štampu, neka ta ne priopći vijesti o tobožnjim pregovaranjima o primirju na ruskoj fronti. U nekom drugom memorandumu, koji je bio neko vrijeme objavljen, vele: U jednom od dojučeršnjih brojeva možete saopćiti, da je sadašnji položaj u Rusiji izazvala, kako se čini, antanta u očekivanju, e će Rusija još neko vrijeme ustrajati, možda dok ne budu Američani uprijeli i umiješali se u borbu. Od važnosti je uputa, da mnijenje, e će doskora biti nova ofenziva, sve većeg preotimanja maha. Daljnje naredbe zabranjuju priopćenje o podacima glede ozbiljnog gospodarskog položaja u Njemačkoj. Među ostalim zabranjuje se uvrštavanje inserata, u kojima bi se preporučalo, nek se jede pseće meso. Glede manifesta neovisnih se socijalista saopćuje, e je dozvoljeno njegovo priopćenje, ako se ga u isto doba popratit neprijateljskim, makar i ne-stranstvenim komentarima. Zabranjeno je hućkanje na štrajkovanje i priopćenje dobrih strana i polakšica, koje štrajk donosi. Napadaji prot štrajkaškom su pokretu dozvoljeni, preduzevši, da se ti napadaji ne vode u žestokom tonu, koji bi mogao da dovede svjetlu do uzbudjenja. Saopćenje je izvještaja o nemirima u Kraljevcu (Königsberg) zabranjeno. — Pa još da se čovjek ne divi tim Američanima, koji mogu da toliko toga priopće.

Turska i svršetak rata.

„Neue Zürcher Zeitung“ piše: Kadno je došlo bilo do sadašnjeg svjetskog rata, savjetovali su stari prijatelji Turske, Francuska i Engleska, neka vlada turska kod rata ne sudjeluje, i obećali joj, da će u slučaju trajne njezine neutralitete raditi za njezinu neovisnost i teritorijalnu nepovrjedivost. Sa druge je strane (sa strane centralnih vlasti) primila mladoturska vlada također predloge i obećanja. Središnje su vlasti, kao nove prijateljice Envera-paše, željele, da Turska pristupi u rat na njihovoj strani. I kad se je sa njemačke strane pristalo na ukinuće kapitulacije, mislili su panislamiste, e je njihova neovisnost sigurnija nego ikad. Iz sveze je sa vojničkom državom Pruskom prema očekivanjima mjerodavnih turskih krugova moglo doći samo do sjajnih rezultata. U duhu su se već vidjeli u posjedu Egipta i Sudana, te na putu u Abesiniju s jedne, a u francuski Senegal i Tunis s druge strane. Senusi su odlučno navalili na Egipat sa zapada, u Tripolisu i Maroku došlo je do nemira. Savez za središnjim vlastima kao da je u prvom početku donio probitaka. Brzo se je bilo pripomoglo Turcima, da Dardanelle tako učvrste, kako bi bile, tako rekavši, neosvojive. Na hiljade je njemačkih časnika svih vrsta oružja — i onih

sa podmornica i onih iz zračnih ljetala — došlo u Tursku, organizovali su ofenzivu i defenzivu, pribavili joj nužni ratni materijal, i vojnički su izgledi Turske bili veoma povoljni. U Galipolju se je razvila užasna borba što dulje, to više u prilog Turaka, koji su se, hvala neposrednoj blizini svoje osnovke za djelovanje, nalazili naprama neprijatelju u strategijskom obziru u povoljnom položaju. Kadno je uslijedilo bilo napredovanje Džemal-paše proti Sueškom kanalu, koje su Senusi iz Tripolisa čvrsto bili podupri, tad je došlo do vidjela, da je sudjelovanje Turske uz središnje vlasti opravdano. No došlo je do preokreta i Kakovu sliku pružaju sad ovi porazi Turske sa svojim posljedicama već danas? Gubici predjela u svim dijelovima rasprostrtog carstva i Egipat je za uvijek izgubljen za Tursku. Dalekosežna se je Arabija sama oslobodila, Mezopotamija se nalazi danas u rukama britskih armada, Armenija je zaposjednuta po ruskim četama, a i Palestina kao da će se posve osloboditi od turskog gospodstva. Otrgnućem Kaira i Aleksandrije, Meke i Medine, Bagdada i Ramedie, Erzeruma i Trapezunta, Beersebe, Jafe i Jeruselim, koja su važna ne samo politička, nego i vojnička središta, kao da je pripravljen slom otomanskog carstva. Islam se je već rascljepkao u dvije polovice, a novi kralj Arabije sakuplja oko sebe velik dio nasljednika Muhammedovih. Koliki li udarac za panislam! Sad će se doskora pokazati, na koji će način biti Turci kod mirovnih pregovaranja za sve ove gubitke odštećeni. Pošto su oni njemačkim armadama u Galiciji i u Rumunjskoj pružili bili svoju pripomoć, to će bez sumnje i središnje vlasti zagovarati njihove zahtjeve.

Veliki admiral Tirpitz o Rusiji.

Veliki admiral pl. Tirpitz rekao je u razgovoru sa berlinskim zastupnikom „Kölnische Volkszeitung“ o raspravama u Brestu Litovskom i ovo: „Mi uvijek špekuliramo sa međunarodnim socijalizmom. To nije nikada dobra špekulacija. Naši radnici ne će kasnije biti zahvalni njemačkoj socijalnoj demokraciji, da je u tom pravcu izvršila pritisak na našu vladu. Ova naša špekulacija ne približuje miru. A kad bi se to dogodilo, to bi taj mir bio takav mir, koji bi gospodarske uvjete našeg radništva trajno teško štetovalo. Glavna točka Lloyd Georgeovog govora jesu izvodi o Belgiji. Na Rusiju on ne računa. Čim više izrabljujemo Rusiju, tim je to ugodnije za Englesku. Moramo hladno misliti o tome, što mi na istoku neophodno trebamo, da zasiguramo naše interese, naročito o tome, što nam je osobito potrebno da zasiguramo našu vojničku poziciju. Ove potrebe, o kojima ima da odlučuje naše vrhovno vojno vodstvo, moramo provesti. Čvrsto sam uvjeren, da bi na ovom temelju mogli doći do trajnog sporazuma sa Rusijom. Sto se tiče Alzacije-Lorene, postale su izjave Lloyd Georgea mnogo mekše. Za Englesku je Belgija glavna točka. O Mezopotamiji itd. bi ova dozvolila, da se raspravlja. Ako hoćemo postići, da bude za Englesku pokušaj navale na nas velik riziko, moramo se vojnički ustaliti na flandrijskoj obali. Mi hoćemo, da novi rat sprječimo time, da učinimo novu navalu na nas veoma opasnom i time, da sprječimo, da bi Engleskoj stajala na raspolaganje kopnena vojska. U gospodarstvenom obziru leži po nas jedina pozitivna mogućnost odluke u Antwerpenu i u Kemperskoj. Aneksija nije podnižno nužna. Hoćemo, da Francima izvoštimo njihov slobodni razvitak i kulturu te da im to ostavimo. Put za to će se naći.“

Ratni zarobljenici kao godišnje revolucije.

Ruski listovi jednostavno raspravljaju o izvaji Tročkoga u vijeću. List Maksima Gorkoga, „Novaja Žizn“, koji je sve do pokreta boljševika podupirao njihovo gibanje, priopćuje tu izjavu debelim pismenima, a i drugi listovi ističu ono, što je u toj izjavi nečuveno. „Pučki povjerenik“ za izvanjske je poslove naime obznanio zaključak „vijeća pučkih povjerenika“, kojim bje nekom austrijskom časniku dozvoljeno, da sastavi odio ratnih zarobljenika, koji bi se stavio na raspoložbu vijeću pučkih povjerenika, „kako bi se ideja ruske revolucije praktički ostvarila“. Socijalističko novinstvo upućuje ogorčenjem na to, da boljševici, koji su morali onomadne privesti za svoju sigurnost letske strijelce, jer ovi nijesu vješti ruskom jeziku i ne mogu da shvate sveopći položaj, misle sad nalaziti svoj oslon u odjelu stranih ratnih zarobljenika. Najodrešitije se diže proti tomu list Maksima Gorkoga „Novaja Žizn“. On piše: „Prenešeno u običajan govor, znači to, da će biti ratni zarobljenici oboružani i upućeni u svrhu, da obore mnogoglavu hidru proturevolucije — od Kaledina sve do ustavotvorne skupštine“. Za list „Novaja Žizn“ ne postoji nikakva sumnja, da se ne će nijedan socijalista ili internacionalista, koji cijeni rusku revoluciju, dati da uvrsti u taj odio. Spomenuti list završuje odrješitim prosvjedom proti toj „suludoj i pogibeljnoj pustolovini“.

Domace vijesti.

Za siromašne obitelji! Općinski ured Pula saopćuje: Pozivlju se glavari obitelji, kojih ukupni dokoci ne prekoračuju dnevno 2 K po svakom članu obitelji, da se prijave kod općinskog ureda, I. kat, vrata br. 14 upotrebišvi u tu svrhu propisani obrazac. Obrasci se mogu dobiti besplatno kod vratara općinskog ureda ili prodavaonicama duhana uz cijenu od 1 h. 1. Inwiaki ud. Domenica, V. Campomarzio 10, 2. Marsih Maria, P. P. S. Giovanni N. 5. 3. Zoričić Maria, V. Sissano 35, 4. Arlić Albina, V. Sofia Hohenberg 27 5. Linz Auton, V. Radetzky 50 6. Dajčić Gaspar, V. Verudella 9. Ovo izviđavanje ima svrhu, da se ustanovi one osobe, koje bi se moralo uzeti u obzir u slučaju, da se uvedu niže cijene za manje imućne osobe.

Iz aprovizacije. Gradsko aprovizaciono povjerenstvo saopćuje: Od danas, srijede, do uključivo dojučer subote, bit će prodaja ove robe: 30 dkg tjestenine po iskaznici, cijena K 1-92 po kg, i 25 dkg pekmeza (marmelade) po iskaznici, cijena K 4-60. Pri tom će se držati slijedećeg prodajnog reda: u prodavaoni u Viškoj ulici, desno, moći će da podignu svoju količinu brojevi 1—2750, a lijevo brojevi 2751—5500; u prodavaoni u Albertovoj ulici brojevi 5501—8250 i u prodavaoni u ulici Giulia-Barbacani od broja 8251 dalje.

Traže se nasljednici. Svedski konsulat u Cleveland Oklo Sv. Amerika, koji zastupa interese tamošnjih austrijskih državljana javlja, da je dne 28. prosinca 1916. umro neki Josip Bubon ili Buben, Buban, Bubenić, Bubanić, koji da je bio iz Cerja buzetškog kotara, gdje da ima ženu i kćer, ostavivši, što je dosad znano, 247 dolara. Osoba tog pokojnika nepoznata je i u Cerju župe Grimalda i uopće u općini buzetškoj. Zanimane stranke mogu se u ovom poslu obratiti na sud buzetški. C. k. kotarski sud u Buzetu odlo 1.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba, prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu, imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 4061 unaprijed.

Milodari za našu srednju školu u Pull. Sakupljeno je po gosp. Perici Paun, medju našom momčadi na Nj. V. brodu „Stephanie“, i položeno preko naše uprave K 410.— Darovaše: po K 10: Antun Mužina, Ivan Tomčić, Juraj Johović, Antun Kovačev; po K 8: Drago Račić, Petar Trojković; po K 7: Milan Hrkalović; po K 6: Marijan Vlahov, Tokić; po K 5: Petar Paun, Ivan Piližota, Blaž Bukvić, Joso Pleština, Robert Vahala, Martin Jergović, Mile Ilić, Josip Grdović, Ivan Kardić; po K 4: Petar Buvinić, Petar Fabić, Friedrich Kráhova, Jure Šešnić, Juraj Ljubetić, Ivan Muškon, Blaško Šimunović, Ante Predovan, Miroslav Jovanović, Jure Poša, Ivan Perdia, Mršić; po K 3: Juraj Šalamunović, Marijan Tudor, Filip Jurjević, Paul Škrinar, Niko Periša, Ivan Poša, Mljo Novak, Mate Popovac, Vladimir Petera, Marunčić, Vulić; po K 2: Martin Barbarić, Ante Božanić, Miho Maršanić, Tomo Ribarić, Marko Bakija, Josip Reinhard, Maks Leskošek, Stipe Stipčić, Petar Širbenc, Krste Krgić, Josip Hiltl, Ivan Fabijanić, Stipe Ružić, Ivan Kisberi, Lengenfelder, Juraj Klarić, Ive Jug, Marijan Kozulić, Stipan Babić, Ivesa, Baranović, Ergo Suda, Juraj Papić, Šime Draško, Dinko Bogdanić, Vicko Fadić, Bartol Vrsalović, Luka Dragović, Krsto Miličević, Stipe Jerčić, Andrija Bank, Petar Gabrić, Božo Radetić, Viktor Tadin, Mijo Nikolić, Antun Banić, Fridrik Mudronja, Stipe Kuzmanić, Živko Borčić, Juraj Brozović, Josip Tasić, Franjo Matković, Dragutin Kučan, Martin Šnanc, Jakov Car, Andre Ahel, Ivan Perrozić, Mate Poša, Tomo Blažić, Paško Gačina, Vicko Žabica, Antun Cetinić, Ivan Perinić, Miro Kolanović, Matija Vidmar, Josip Sušan, Josip Bralić, Antun Mirošević, Ivan Zuvelja, Matković Franjo, Kuzma Kapor, Vicko Dragojević, Marin Šeman, Marko Krmjašić, Franjo Šteg, Djuro Meglič, Josko Klobučar, Franjo Potokar, Gustav Potočnik, Benjamin Pašnar, Gustav Kuhač, Jaroslav Potmešil, Jan Dobias, Frane Uhač, Ivan Prusić, Marko Vicković, Mate Ruljančić, Crvenjak, Vukačić, Suta, Babić; po K 1: Ivan Marčelja, Jernej Kokej, Mike Orlić, Antun Rotenhausner, Mijo Šimić, Petar Žic, Antun Ahel, Ivan Strčić, Tome Tomasović, Petar Veljačić, Jerošlav Vorman, Emil Kubs, Ludwig Bubnik, Rudolf Gejc, Jaroslav Pol. Drag. Šteg, B. Bridnjak, Vid. Hovorka, Fr. Nidl, Jos. Kočmen, P. Schweizer, Jer. Hrubeš, Jos. Pospišil, Toma Šimunović, Fr. Mahaček, Jarok, Alojjs Himela, Vacl. Šimek, I. Arnesić. Življeli hvalevrijedni rodoljubi!

Dalje su položeni u istu svrhu slijedeći doprinosi: Prigodom svojeg sedmog rodjendana, polaže Juraj Novak, učenik I. razreda naše škole, K 50.— Sakupljeno na vjenčanom piru gosp. Božudmilom Rakić u Preman-

turi K 57.— Evala kićenim svatovima! — Što poštom, što osobno, što po drugovima, položeno je kroz zadnje doba sa Njeg. Vel. broda „Trabant“ K 72.— (Prije K 25.—, ukupno K 97.—). Sakupljeno po gosp. Miroslavu Gradšniku, među jugoslavenskom omladinom u Pazinu K 200.—. Našoj vrloj omladini, koja se u teškim ovim vremenima sjetila naše narodne škole u Puli i priposlala malen darak za njezin temelj budi naša najjardnija hvala! Veliki će i pravedan Bog pospješiti ostvarenje naše svete stvari, a prosvjeta će trgati okove, koji su nam duga stoljeća stezali i suzdržavali svaku našu slobodnu kretnju. U novo doba, koje dolazi, i jugoslavenska će nacionalistička preporodjena omladina moći da zauzme ono dolično mjesto, koje joj pripada! — Ukupno K 379.—; zadnji iskaz K 43.342.99; sveukupno K 43.721.99. Življeli hvalevrijedni darovatelji! Naprijed za našu srednju školu u Puli!

Uplavljanje u „Maticu hrvatsku“. Velevrijedna, ova kulturna ustanova, koja je izdala već drugo ratno kolo od 5 knjiga biranog sadržaja, izdat će tijekom ove godine treće ratno kolo. Članovi prinosnici, koji hoće da se upišu u „Maticu hrvatsku“, mogu da to učine kod uredništva našeg lista u Šišanskoj ulici broj 24 i to dnevno od 2—5 sati popodne. Članarina iznosi godišnje K 6.—, poštarina i otprema K 1.50, ukupno dakle K 7.50. „Matica hrvatska“ prima i članove zakladnike, koji su dužni da uplate ili na jedamput K 100.— ili u roku od pet godina u obrocima po K 20 godišnje. Novi članovi zakladnici dobivaju, čim pristupe, besplatno sva izdanja, što od toga vremena izadju, a plaćaju samo otpremu i poštarinu. Knjige, koje izadju, bit će razaslane na povjereništva „Matice hrvatske“, gdje ih članovi mogu da podignu. Potanje upute daje uredništvo našeg lista, gdje stoje na raspolaganje svi popisi matičnih izdanja, koja se još mogu dobiti. Našim čitateljima najtoplije preporučujemo ovo naše kulturno društvo, jer time, da podupiremo i kupujemo dobru knjigu, pomažemo sebi, širimo narodnu prosvjetu i jačamo narodnu svijest!

Dopisi iz Istre.

Kanfanar, 15. siječnja 1918. Prošle subote, 12. tek. mj., pošao je 17-godišnji mladić Ivan Marožin, iz sela Marožini, protiv Krmedu na pašu s jednom kravom. Oko podne vratila se krava sama kući. Mladog pastira nije bilo. Nadošla noć i svanula nedjelja, a njega još uvijek nema. Zabrinuta svojta prijavila stvar oružništvu. Ovo stavilo se u potragu, te je u nedjelju popodne u 2 sata naišlo u šumici, što se prostire uzduž ceste Krmed-Kavili i to po 50 koraka od ceste u jednoj uvall, na liješinu mladog Ivana Marožina. Stvar je bila javljena odmah u Kanfanar, a odavle sudbenoj vlasti u Pazin. U noći od nedjelje na ponedjeljak nadošla je sudbena komisija. Kao osumnjičeni privedeni su bili neki Juraj Drndić od Antuna, 18 godina star, iz Krmeda kbr. 50 i neki Ivan Modrušan od Ivana, komu će tek u marcu biti 17 godina. Ubljeni Marožin i ova dvojica mladića-dječaka zaljubljeni

su bili u neku 17-godišnju djevojku. Ova je, rek bi, voljela Marožina. To je bio uzrok razmiricama.

Sudbenom povjerenstvu i brzom traganju oružništva pošlo je za rukom, da dotjeraju još ne 17-godišnjeg Modrušana na priznanje, da je on hicem iz samokresa prostrijelio prsa Marožina, nakon prepirke s njime.

Ubojito oružje nadjeno je u kući Marožinovi u Krmedu i to sakrivo u sobi 14-godišnjeg brata ubojice. Samokres bio je krcat još sa 4 naboja.

Ovo je isto slika žalosnih posljedica rata na selu, žalosnih posljedica prosvjete u Istri, a napose na Kanfanaršini, gdje je netko još osnovao njemačku pučku školu, samo da time pospješiti moralnu propast onog naroda.

Barat. Učitelj, naš vrlo mladić, g. Antun Hvala, radi bolesti nije nam bio mogao škole odmah otvoriti početkom školske godine. Opetu mu se je bolest pogoršala ovih božićnih blagdana; kad je posjetilo svoje mile i drage u Ljubljani. Kako čujemo, nalazi se u Zagrebu u bolnici. Zelimo mu skoro ozdravljenje, te da nam se povratil. Govorili smo učitelju, koji se je revno žrtvovao za nas 5 godina. A sada pitati ćemo visoku školsku oblast: Kako smije, da nas pusti bez škole? Hoće li da i naša djeca budu bez nauka i tati, kako mnogi od starine u ovim stranama? Škole nemamo, svećenika, ni mise nemamo. A poreze plaćamo. Krađu naš novac, što ga za škole i crkve plaćamo, pa nam još prebacuju, da smo mi tati. Vjere nam, su drugi od nas gori. Putnik.

Svetviđenčina. Ovdje se je pojavila govedlja pošast. Trgovanje je s blagom obustavljeno na koje vrijeme.

Poruke iz uprave.

Naše ocljenjene dopisnice umoljavamo, e bi u svojim dopisima pisali stvarno i iznašali konkretne činjenice i dokaze, e bi se tako izbjeglo raznim ispravcima.

Dnevne vijesti.

Dr. Stadler teško obolio. Iz Sarajeva se javlja, da je nadbiskup dr. Stadler teško obolio. Kako je bolesnik prevallo već osamdesetu godinu života, postoji velika bojazan, da li će ovu bolest moći da izdrži starački organizam.

Konstantin Jireček preminuo. U petak je preminuo čuveni slavista i bivši bugarski ministar Konst. Jireček. Pokojnik je uživao u naučnom svijetu veliki glas. Napisao mnogo solidnih knjiga, među ostalim „Povijest Srba“. Jireček je čeh i sin bivšeg ministra Jirečeka u Hohenwartovu kabinetu „Jut. List“.

Izlaženje novina u Zagrebu. Budući da je spor između knjigotiskarskih poslodavaca i slugara te pomoćnog osoblja poravnat, izlaze zagrebački dnevni listovi počam od 14. o. mj. dalje kao obično.

Kao jugoslavenski časopis izlazi u Petrogradu list u srpskom i hrvatskom narječju i u ruskom

jeziku. Sudjeluju, kako javlja „Slovenski Narod“ takodjer članovi jugoslavenskih stranaka Austro-Ugarske, koje sad borave u Petrogradu.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admirallata broj 15. od 15. siječnja 1918

Posadno nadzorstvo nadpor. Skalat. Lječničko nadzorstvo na N. V. D. „Bellona“; Mor. štop. liječnik dr. Weiser. Lječničko nadzorstvo u pomorskoj bolnici; linijski liječnik dr. Färber.

Kupuje i prodaje

uz povoljne uvjete

svake vrsti pokućstva, živućih i drugih strojeva

poznata tvrtka

FILIP BARBALIC, Šišanska ulica.

Tapetarske radnje i popravke pokućstva obavlja brzo uz umjerenе cijene.

Cafe Tegetthoff

najveća kavana u Puli.

Ima na raspolaganje veliki broj austro-ugarskih, njemačkih i švicarskih novina, u hrvatskom, češkom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Veliki salon. - 5 biljara. - Točna poslužba.

Za mnogobrojni posjet preporuča se vlasnik.

Sjetite se udovica i siročadi palih vojnika!

naša izborna reforma dijeli naš muški dio naroda od ženskog i ostavlja među njima granice, slične prastarim granicama, što su dijelile privilegovane velikaše, koji su imali samo pravo od njihovih kmetova, koji su imali samo dužnosti. Jedina je razlika, da su tada pismeni velikaši posjedovali privilegije nad nepismenim kmetovima, dok danas dobivaju i nepismeni muškarci privilegij nad pismenim ženama!

Ugledno mjesto u dosadanjim brojevima lista zauzimalju prikazi jugoslavenskih žena, u glavnom sa provincijalnog stanovišta. Izašli su članci: O Slovenkama (od Milke Govekarjeve), Primorkinjama (V. C. Emin), Dalmatinkama, bosanskim Muslimankama, Ličankama i dva o Srpkinjama. U jednom izražava se Zorka Sime Lazića i o jugoslavenskom ženskom pitanju i to ovako: „Ako je vama, gospodo muževi, doista stalo, da vam deca budu korisni članovi čovečanstva, onda pre svega: odvežite oči, odrešite ruke njihovim majkama, maknite se ispred njih, da izadju iz svog uskog kutka i povedite ih sobom — prosveti. Otvorite nam ulaz u sve škole, pa će biti našoj deci otvoren put srećnije budućnosti. Dajte nam pravo glasa, pa da vidite, hoće li onda biti toliko stranputica. Mi majke nećemo odvesti svoju djecu za Golešplaninu, kaošto učinise mnogi očevi, koje mi iz dna duše preziremo. (Meni bar nije poznata nijedna žena izdajica, a muževa znam dosta.)“ A onda kliče narodnim poslanicima: „Gospodo poslanici hrvatskoga i ugarskoga sabora! Mi Srkinje i Hrvatice polazimo nadu u vas, moleći, kao majke, sestra: razumite nas! Iz nas govori glas naše jugoslavenske budućnosti, nove, zdrave generacije, koja treba prave majke: slobodne i umne; prave očeve, ljude a ne tirane.“

(Konac sledi.)

A. C.

Pokret jugoslavenskih žena i „Ženski Svijet“.

(Nastavak.)

Tko pročita bez predrasuda taj članak, shvatit će, kako nedostojan za ženu jest današnji odnošaj, u kojem muškarci gledaju na nju kao na manje vrijednu stvar. U članku Klare Dajčove „Šta treba da se kaže“ nalazi se jedna velika istina: „Bijedan je čovjek, gdje on sebe nije proglasio silom. Za to eto gomila gladnih od onoga časa, gdje počinje da zahtijeva hljeba, nije više tako bijedna, ma da nije primila ni mrve“. Lijepima, za mnoge novim riječima svršava članak: Naše narodno pitanje i žene: Ne, ne treba da budemo malodušni. Svijest jedinstva Jugoslavena poluga je naše bolje budućnosti, a pripadnost Slavenstva znak, da smo na onoj strani, koja zastupa ideju čovječansku, što će pobijediti brutalnu siu i osloboditi čovjeka. Za tu ideju treba da rade i jugoslavenske žene sa svom predanošću svojom, jer radeći za nju, rade i za najviše narodne ideale. Rad je taj težak, ali i častan, a mukotrpan će lutanja biti duga, jer je slovenski preporod (misli rusku revoluciju) tek započeo... No tko da se piši Kaivarije, kad vjeruje u uskrsnuće?!

Reakcionarci i konzervativci svijui naroda protiv se vječno svim reformama jedinstvenom frazom, da te reforme nisu za dotični narod podnesne, da ne odgovaraju njegovom narodnom značaju, istorijskom razvitku itd. Duhovito je to opovrgavala Bosa Milenković u članku „Žene i život“, u kojem iznosi na odar još jednu lažnu predrasudu: „Vekovima se provlačila tradicija,

da su žene uzroci sviju zala; pa ni istorija sveta ni crkve nisu htjele izostati od toga, već listove ispunjavahu pojmlima i predrasudama o gresima, kojima su uzrok žene!“ Kod nas još i danas mnogi shvaćaju žensko pitanje kao izražaj neprijateljstva žena protiv muškaraca. Ti će se čitajući „Ž. S.“ uvjeriti o svojoj zabludi. Tu se radi o jednako pravo na naobrazbu, a iz tog razvija se i tražbina ravnopravnosti u političkim i socijalnim pitanjima. Ali svrha ravnopravnosti nije razviti mržnju među spolovima, nego bolju harmoniju, međusobno razumijevanje i zajednički rad za napredak narodni i čovječanski.

U Hrvatskoj reformira se sada izborni red. Vladina osnova ne daje pravo glasa ženama. Na što je spala slavna srpsko-hrvatska koalicija, u kojoj je nekada bio svijet naroda! Ovdje se tužimo, da nam tuđinci sprečavaju razvitak, a u Hrvatskoj ga sami zadržavaju. Odučili smo se doduše gledati na Banovinu, kao na vodeću jugoslavensku provinciju, no ipak nije se nitko nadao, da će je u demokraciji i Ugarska preteći, ne spominjući n. pr. Finsku, gdje imadu žene već od godine 1906. aktivno i pasivno izborno pravo i gdje se taj sistem potpuno osvjeđoćio. Finska, koja nema ni trećinu stanovništva, koliko je nas Jugoslavena, imade univerzitetu i tehniku, nema analfabeta, a jest danas slobodnom evropskom državom. — O hrvatskoj izbornoj reformi odštampana su dva članka. U jednom plameno protestira Zagorka: „Izborna reforma ne spominje ženu danas, kad ona zamjenjuje milijune palih muškaraca u socijalnom i gospodarskom radu. U času, gdje i najmanja demokratska zemlja pod suncem, Ugarska, daje ženi pravo glasa, hrvatska izborna reforma napušta prema ženskom dijelu naroda demokratsko načelo jednakosti. Kad se cijeli svijet demokratizuje,

MALI OGLASNIK.

Kod tvrtke **Josip Slamich** nalaze se u skladištu: kade, kade za kupanje, ureši marke „John“, posude za vodu, kabli, kante za zalijevanje, peći, pečne cijevi ravne i zakrivljene, papir za pokrivanje i drveni cement.

Elektrotehnički instalater
IVAN CAMUFFO -- PULA
Ulica Cenide 6.

prima električno instalacijske radnje. Obratit se na Zaratini, Cenide 6.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Danas
novi raspored

Početak od 2:30 do 8:30.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Uti se može kod svake predstave.

Upraviteljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

DOBRO ĆE ZASLUŽITI

svaki onaj, koji bere i sakuplja suho i zeleno lišće lovorike, smilja, dušice, smrečaka, peplua, kao i svakovrne ljekovite trave i korjenja.

Uz dobru plaću prima tvrtka

Maraspin

na Premanturskoj cesti.

Preporuča se nabaviti knjige

- B. pl. Suttner: Dolje s oružjem . . . K 3.—
- L. prof. Tolstoj: Hadži Murat . . . „ 2.—
- A. Bebel: Žena i socijalizam . . . „ 5.—
- J. Sinclair: Močvara . . . „ 5.—
- M. V. de Fereal: Španjolska Inkvizija „ 3.—
- G. Garibaldi: Tajne grada Rima. . . „ 2.50
- N. Vuksjević: Sabrane pripovijesti „ 1.50

Za poštarinu je nužno poslati 30 filira više po knjizi.

Veliko skladište brošura i knjiga.

Cijenik šalje se na zahtjev badava.

„Naša snaga“
Zagreb, Ulica 55. I.

B. De Prato

Vježbenica talijanskog jezika

za

opće pučke škole i za samouke

dobiva se kod tvrtke

Jos. Krmpotić Pula.

Potpisivanje ratnog zajma, skopčanog sa osjeganjem, traje i još dalje.

Veoma važno za one, koji imaju gotovog novca.

Tko sad plati na jedan put K 687.60 dobiti će nakon devet godina, t. j. godine 1926. K 1000 u gotovom novcu.

Umre li prije, dobit će njegovi nasljednici jednu državnu zadužnicu u vrijednosti od 1000 kruna, za koju će godine 1926. dobit u gotovom novcu K 1000. Vrhu toga vratit će im se od plaćenih K 687.60

na koncu prve godine osiguranja	K 615.53,
„ „ treće „ „	„ 482.36,
„ „ pete „ „	„ 336.25,
„ „ sedme „ „	„ 175.92.

Tko nema dostatno gotovog novca, može plaćati na godinu K 90, polugodišnje K 45.90, četvrtgodišnje K 23.40 ili mjesečno K 7.95.

Prijave primaju:

C. k. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad.
Vodja kotarske poslovaonice u Pazinu JOSIP MALJAVAC.

Suradnici: ROŽA JOSIP, c. k. profesor u Pazinu; BOLONIĆ PETAR, nadučitelj u Sv. Petru u šumi; LUKEŽ DRAGUTIN, nadučitelj u Tinjanu; BUTKOVIC NIKO, opć. tajnik u Zminju; TOMASIĆ LOVRO, nadučitelj u Cerovlju; VRABEC IVAN, župnik u Zamasku; BAČIĆ JOSIP, nadučitelj u Vranju; SIRONIĆ METOD, nadučitelj u Velikoj Učki i LEOPOLD STIHOVIĆ, nadučitelj u Lindaru.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

registrirana zadruga na ograničeno jamčenje

ulica Carrara br. 4, vlastita kuća „Narodni Dom“.

Podružnica u Pazinu.

Prima uloške na štednju, te ih ukamaćuje sa

4 % kamata

Eskomptira mjenice uz najpovoljnije uvjete i daje zajmove na nepokretnine.

Uredovni satovi: od 9—12 prije podne i od 4—6 popodne.

Veliki izbor

listovnog papira

u mapama i kutijama

preporuča

Papirnica Jos. Krmpotić -- Pula.

Sjećajte se prisosima doma za ratne nemoćnike.